

Warszawa, 12.06.2023r.

Prof. dr hab. Krystyna Waszakowa
Instytut Języka Polskiego
Wydział Polonistyki
Uniwersytet Warszawski

Opinia promotora o rozprawie doktorskiej pani mgr Dagmary Banasiak pt. *O śmiechu z perspektywy językowej. Studium semantyczne czasownika śmiać się i jego wybranych derywatów słowotwórczych*

Rozprawa doktorska pani mgr Dagmary Banasiak pt. *O śmiechu z perspektywy językowej. Studium semantyczne czasownika śmiać się i jego wybranych derywatów słowotwórczych* przynosi syntetyczne omówienie wyraźnie zakreślonego pola, umiejętnie wyodrębnionego z istniejącego wielkiego obszaru badań naukowych zorientowanych kulturowo, ale też, choć w mniejszej skali, lingwistycznie – w przypadku tych drugich – rozwijanych zwłaszcza w przestrzeni analiz semantycznych i pragmatycznych.

O językoznawczym charakterze ocenianej tu dysertacji jednoznacznie informuje pierwszy człon jej tytułu. Z kolei jego druga część zapowiada kierunek i zakres analiz, wyznacza ich podstawę oraz zasadniczy cel – jest nim opis semantyki czasownika *śmiać się*. Ponadto kieruje uwagę odbiorcy w stronę słowotwórstwa, jednakże bez wskazania, jakie konkretnie derywaty zostaną poddane obserwacjom i szczegółowym analizom. Z wyrażeniami tymi może zapoznać się on w spisie treści, którego przejrzystość i staranność wystawiają jak najlepsze świadectwo autorce – najogólniej mówiąc: ukazują panowanie nad tematem, czego wyrazem jest właściwy dobór zagadnień, ich selekcja i kategoryzacja.

Kompozycja pracy jest właściwa i przedstawiona w sposób przejrzysty. Całość rozważań została zamknięta w sześciu rozdziałach; pierwszy i ostatni stanowią rodzaj klamry – są to *Wprowadzenie* i *Zakończenie*, w których zostały omówione odpowiednio: cele i zakres rozprawy, jej baza materiałowa oraz wnioski końcowe, dopełniające i syntetyzujące treści podawane w podsumowaniach szczegółowych w czterech zasadniczych rozdziałach (II – V); zostały też zakreślone perspektywy, jakie w nawiązaniu do wyników rozprawy doktorantka zarysowuje dla przyszłych badań komizmu. Tropy te z jednej strony ukazują dystans autorki wobec tematu, z drugiej zaś – pośrednio informują o decyzjach podejmowanych przy ustalaniu zakresu pracy.

Rozprawa doktorska pani mgr Dagmary Banasiak zasadnie łączy różne podejścia metodologiczne. W opisie semantyki czasownika *śmiać się* autorka sięga do metod i narzędzi wypracowanych w ramach językoznawstwa strukturalistycznego. Swobodnie i pewnie

posługuje się pojęciami z tego zakresu, wykorzystując je w analizie pochodzącego z różnych źródeł i samodzielnie zgromadzonego materiału badawczego. Jego opis w kategoriach semantyki składnikowej, z odwołaniem do właściwych jej narzędzi, stanowi mocny fundament położony pod dalsze rozważania, w których doktorantka sięga do dorobku szeroko rozumianej pragmatolingwistyki. Postępowanie to – podyktowane potrzebami badawczymi – zasługuje na pełną aprobatę, nie jest to żaden metodologicznie naganny eklektyzm. Co więcej, ukazuje ono horyzonty naukowe młodej badaczki, jej dojrzałość i świadomość naukową. Ich wyrazem są m.in. umiejętnie dobrane lektury z zakresu aktów mowy, swobodne obracanie się w ramach teorii J.L. Austina i J.R. Searle'a i, co najważniejsze, samodzielne myślenie nad „własnymi” problemami i materiałem, czyli opisem wybranych kwestii związanych ze śmiechem w tejże metodologii.

Wartością pracy jest osiągnięcie wyznaczonych celów dzięki zrealizowaniu zasadnie postawionych wielu zadań, a także rzetelna analiza materiału z dwu perspektyw metodologicznych, zaprezentowana w czterech zasadniczych rozdziałach dysertacji, umiejętnie uszeregowanych względem siebie, zawierających właściwie dobrane treści, trafnie zapowiadane w tytułach odpowiednich podrozdziałów.

Usytuowana w paradygmacie badań semantycznych i pragmatolingwistycznych, dysertacja przynosi odpowiedź na postawione pytania badawcze. Na uznanie zasługuje oparty na zasadach składni strukturalistycznej opis czasownika *śmiać się*, w paradygmacie struktur predykatowo-argumentowych, ukazujący ogrom wielorakich trudności, jakie stanęły przed doktorantką, chcącą okiełznać bogactwo semantyczne tego predykatu.

Zmierzenie się autorki ocenianej rozprawy ze śmiechem jako aktem mowy również nie było łatwe. Godna pochwały jest podjęta w rozdziale V samodzielna próba opisu aktu zniewagi komicznej, do którego klucz stanowią wybrane przez doktorantkę derywaty słowotwórcze *wyśmiewać/wyśmiać* i *ośmieszać/ośmieszyć*.

Bogata literatura (wielojęzyczna) zgromadzona w pokaźnych rozmiarów bibliografii świadczy o dobrej orientacji doktorantki w stanie badań; może też dostarczyć informacji o sposobie budowania autorskiego warsztatu badawczego.

Mając to wszystko na uwadze stwierdzam, że rozprawa doktorska pani mgr Dagmary Banasiak spełnia wszystkie warunki stawiane tego typu pracom, wnioskuje zatem o dopuszczenie jej autorki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Krzysztof Hasuelko

